

Az Országos Sebészeti Intézet emléke a Semmelweis Egyetemen, I. sz. Sebészeti Klinikán

Dr. Weltner János, Dr. Szijártó Attila

Semmelweis Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika

A minőségügy, a tevékenységünk hibáinak, sikereinek, kudarcainak elemzése régóta része a sebészetnek. Hosszú időszakon keresztül ki-ki a maga, illetve klinikájának/osztályának eredményeit elemezte. E tevékenység, valamint ezek eredményeként született közlések, közlemények vitatása során alakultak ki azok a mutatók, melyek a sebészeti ténykedés minősítésére alkalmasak.

A hatvanas évek végére jutott odáig a hazai egészségügyi kormányzat, hogy e tevékenységnek szervezeti keretet adjon. A fővárosi egyetemi klinikákra épülve megalapították a szakmai Országos Intézeteket. Amelyik szakmának akkoriban nem volt klinikai megjelenése, azok önálló betegellátó intézetként álltak fel, mint pl. az onkológia, reumatológia, idegsebészet, baleseti sebészet, tüdőgyógyászat, laboratóriumi orvostan, sportegészségügy terén.

Az Országos Sebészeti Intézet (OSI) a BOTE I.sz. Sebészeti Klinikájára települt 1-1 igazgatóval, igazgatóhelyetttessel és módszertani osztályvezetővel, akik a mindennapi klinikai munka mellett és 2 adminisztrátor által segítve végezték e feladatukat. Az OSI 1972-ben végzett először országos adatgyűjtést (Dr. Rubányi Pál, Dr. Szécsény Andor, Dr. Barna László, Dr. Alánt Oszkár), mely során minden hazai sebészet jelentette az 1971 évi teljes beteganyagának kórisméjét, műtétjét, a betegség és a kezelés szövődményeit, a halálozást, a kezelőorvos rangját stb. Az adatokat az egyetem számítóközpontjának R5 számítógépén az OSI rendszerteve alapján (Dr. Weltner János) dolgozták fel. Az országos, a megyei átlagokat és az összehasonlítható intézetek (klinikák, megyei kórházak, városi kórházak) átlagait képeztük és ismertettük meg a sebésztársadalommal, mintegy tükröt tartva önmagunk elé: így dolgozunk mi. Ebből ki-ki levonhatta a következtetést: mely tevékenységére lehet büszke, és hol van javítanivalója.

Ez az úttörő munka is hozzájárult az ESZTIK keretében, a Tolna Megyei Kórház (TOMEGYI - kórlapfej) szervezésében az országos adatgyűjtési rendszer kiépüléséhez (a fentiek mellett Dr. Horányi János), a kórházi statisztikai adatlap kialakulásához. Az elv az volt, hogy lehet korrekt szakmai adatgyűjtést végezni, ennek adataival tilos visszaélni, de kötelező az adatokkal élni. Az OSI a jelentéseit bemutatta a Kollégiumának, melynek tagjai a klinikavezető professzorok mellett rotációs alapon a megyei szakfőorvosok voltak. Az OSI a kollégium határozata alapján jelentett a minisztériumnak, melynek szakmapolitikai főosztályára a klinika rendszeresen delegált 1-1 fiatal sebészt, remélve, hogy kedvet kap a szakmapolitikai munkához (Legutóbb dr. Winternitz Tamás, előtte Dr. Forgács András).

E munkából szükségszerűen következett az asztali számítógépek megjelenésekor, hogy az egyetemi számítóközponttal együttműködve az OSI anyagi eszközeit használva kidolgoztuk a releváns betegadatok rögzítését egy MOD-81 típusú CP/M operációs rendszerű, 8 bites Z80 processzorral vezérelt, 4 db 8-inches floppy meghajtóval – merevlemez nélkül – szerelt számítógépre. E rendszer a folyamatos fejlesztés eredményeként IBM-PC környezetre átirított változata labor, műtéti, gyógyszerosztó, járóbetegellátó, felvételi előjegyző és statisztikai moduljaival széleskörű népszerűségnek örvendett, több mint 50 hazai kórház vette meg és használta saját adminisztratív feladatellátásán túl a szakmai és finanszírozási adatjelentésekhez is. Természetesen az OSI is az így összeállított teljeskörűnek mondható országos adatbázist használta a továbbiakban a saját elemző munkáihoz. A munka keretében vett részt az OSI a nosocomialis fertőzésekkel kapcsolatos módszertani levél elkészítésében, majd tekintélyünk okán a minisztérium kódkezelő munkacsoportjainak tevékenységében (Dr. Weltner János), a Magyar Orvosi Kamara megalakításában (Dr. Sitkéry Iván, Dr. Forgács András, Dr. Horányi János), annak jogi, díjtételegyeztető, és érdekvédelmi bizottságában, illetve elnököt is adott a MOK-nak Dr. Kupcsulik Péter személyében.

A rendszerváltás utáni első évtizedet követően az országos szakmai minőségügyi tevékenység nem kapott olyan nagy hangsúlyt. Ez annál is inkább sajnálatos, mivel más európai országokban e terület fejlődőben van. Az OSI tevékenysége megszűnt. Azóta a Szakmai Kollégiumok infrastruktúra nélkül próbálnak megfelelni feladataiknak.